

WOJEWODA MAZOWIECKI

WK-S.431.5.1.2014

Warszawa, 7 stycznia 2015 r.

**Pan
Janusz Kobyliński
Burmistrz Miasta i Gminy Łosice**

**Urząd Miasta i Gminy w Łosicach
ul. Piłsudskiego 6
08-300 Łosice**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, kontrolerzy Grażyna Jakimiak – kierownik Oddziału Kontroli w Delegaturze w Siedlcach oraz Iwona Parys – starszy inspektor wojewódzki i Magdalena Baka – inspektor wojewódzki w Oddziale Kontroli w Delegaturze w Siedlcach Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach od 12 do 25 lutego 2014 r. kontrolę problemową w Urzędzie Miasta i Gminy w Łosicach, z siedzibą w Łosicach przy ul. Piłsudskiego 6.

Kontrola obejmowała realizację zadania z zakresu administracji rządowej dotyczącego działalności Urzędu Stanu Cywilnego.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 stycznia 2014 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 9 września 2014 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Panu Burmistrzowi wystąpienie pokontrolne.

---

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206, z późn. zm.).

W okresie objętym kontrolą zarejestrowano 321 aktów stanu cywilnego², przyjęto 1860 wniosków o wydanie odpisów aktów stanu cywilnego³, wydano 40 decyzji⁴ na podstawie ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego⁵, 4 decyzje na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska⁶, 8 zaświadczeń umożliwiających zawarcie związku małżeńskiego za granicą oraz 3 zaświadczenia o dokonanych w księgach stanu cywilnego wpisach lub o ich braku. Badaniu poddano 51 aktów stanu cywilnego⁷, 28 decyzji administracyjnych⁸, 56 wniosków o wydanie odpisów aktów stanu cywilnego oraz 8 zaświadczeń umożliwiających zawarcie związku małżeńskiego za granicą i 3 zaświadczenia o braku wpisów w księgach stanu cywilnego.

Akty stanu cywilnego sporządzano zgodnie z właściwością miejscową, określoną w art. 10–15 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego, na luźnych drukach przy wykorzystaniu systemu komputerowego oraz oznaczano kolejnymi numerami oddzielnie dla każdego rodzaju aktów, z zastosowaniem zasady, że numerację rozpoczyna się na początku danego roku kalendarzowego od numeru 1 i kończy numerem nadanym ostatniemu aktowi na dany rok, zgodnie z wymogami określonymi w § 2–3 i § 5–6 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego⁹, a także zgodnie z wzorami określonymi w załącznikach nr 1, 2 i 3 do powyższego rozporządzenia.

Księgi stanu cywilnego prowadzono w jednym egzemplarzu, oddzielnie dla każdego rodzaju aktów, oraz zamykano poprzez wpisanie stosownej adnotacji na następnej stronie księgi, po ostatnim akcie sporządzonym w danym roku kalendarzowym, z zachowaniem wymogów określonych w art. 23 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego oraz § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego.

Dla aktów stanu cywilnego prowadzono akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, według kolejności ich sporządzania, oznaczając je numerem nadanym aktowi stanu cywilnego, zgodnie z wymogami określonymi w § 15 ust. 1 ww. rozporządzenia. W aktach zbiorowych

---

² Sporządzono 8 aktów urodzenia, 79 aktów małżeństwa oraz 234 akty zgonu.

³ Przyjęto 1767 wniosków o wydanie odpisów skróconych aktów stanu cywilnego oraz 93 wnioski o wydanie odpisów zupełnych aktów stanu cywilnego.

⁴ Wydano 15 decyzji w sprawie sprostowania oczywistego błędu pisarskiego, 15 decyzji dotyczących uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 10 decyzji o wpisaniu aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą do polskich ksiąg stanu cywilnego.

⁵ Ustawa z dnia 29 września 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1264, z późn. zm.).

⁶ Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. Nr 220, poz. 1414, z późn. zm.).

⁷ Badaniu poddano: 8 aktów urodzenia, 20 aktów małżeństwa oraz 23 akty zgonu.

⁸ Badaniu poddano: 7 decyzji o sprostowaniu oczywistego błędu pisarskiego w akcie stanu cywilnego, 7 decyzji w sprawie uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 10 decyzji dotyczących wpisania aktu sporządzonego za granicą do polskich ksiąg stanu cywilnego oraz 4 decyzje o zmianie imienia i nazwiska.

⁹ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów (Dz. U. Nr 136, poz. 884, z późn. zm.).

znajdowały się dokumenty mające wpływ na treść lub na ważność aktów stanu cywilnego. Do poszczególnych rodzajów aktów stanu cywilnego prowadzono oddzielne skorowidze alfabetyczne, wpisując w nich dane określone w § 16 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Wszystkie poddane badaniu decyzje zostały wydane zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową organu, z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 kpa.¹⁰

Zaświadczenia o zdolności do zawarcia związku małżeńskiego za granicą wydawano zgodnie z właściwością miejscową oraz sporządzano na formularzu zgodnym z wzorem stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia. Opłatę skarbową za wydane zaświadczenia pobrano w prawidłowej wysokości.

Kierownik oraz Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego posiadali wykształcenie określone w art. 6a ust. 1 pkt 5 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego, zgodnie z którym do zajmowania ww. stanowisk konieczne jest ukończenie studiów prawnych lub administracyjnych i uzyskanie tytułu magistra lub ukończenie podyplomowych studiów administracyjnych.

Księgi stanu cywilnego, skorowidze alfabetyczne oraz akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego przechowywane były [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] stosownie do wymogów § 22 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Sporządzenie jednego aktu małżeństwa¹¹ zawartego w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego¹² – przed przekazaniem do urzędu stosownego zaświadczenia od duchownego. Zgodnie z regulacją określoną w art. 61a ust. 1 i 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego *„Podstawą sporządzenia aktu małżeństwa zawartego w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego jest zaświadczenie sporządzone zgodnie z art. 8 § 2 tego Kodeksu, przekazane do urzędu stanu cywilnego”*, przy czym *„Akt małżeństwa sporządza się niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po dniu, w którym do urzędu stanu cywilnego nadeszły dokumenty (...)”*.

¹⁰ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267, z późn. zm.).

¹¹ Dotyczy aktu Nr 57 z dnia 21 września 2013 r.

¹² Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r., poz. 788, z późn. zm.).

2. Sporządzenie jednego aktu małżeństwa¹³ w dniu poprzedzającym wydanie decyzji o wpisaniu do księgi małżeństw z 2013 r. aktu małżeństwa sporządzonego za granicą – z pisemnego wyjaśnienia Kierownika USC w Łosicach wynika, że „(...) *data sporządzenia aktu małżeństwa (...) jest oczywistą omyłką pisarską*”. Mając na uwadze, że kierownik urzędu stanu cywilnego, dokonując na podstawie art. 73 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego transkrypcji aktu sporządzonego za granicą na grunt prawa polskiego, wydaje decyzję administracyjną o wpisaniu aktu do polskich ksiąg stanu cywilnego stanowiącą podstawę, to czynność sporządzenia aktu stanu cywilnego nie może nastąpić przed wydaniem przedmiotowej decyzji.
3. Brak wskazania w 6 aktach małżeństwa¹⁴ niektórych wymaganych danych, a w szczególności:
- imion i nazwisk świadków – w 1 przypadku¹⁵,
  - nazwisk rodziców osób wstępujących w związek małżeński – w 6 przypadkach¹⁹, a także nazwisk rodowych rodziców mężczyzny wstępującego w związek małżeński – w 1 przypadku¹⁶.
- Zaniechaniem powyższym naruszono art. 62 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz art. 67 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego, zgodnie z którymi „*Do aktów małżeństwa wpisuje się (...) nazwiska i imiona oraz nazwiska rodowe rodziców każdej z osób wstępujących w związek małżeński, nazwiska i imiona świadków (...)*”.
4. Wpisanie we wzmiance dodatkowej dotyczącej uzupełnienia aktu zgonu¹⁷ – innego miejsca urodzenia niż wynikające z decyzji o uzupełnieniu aktu, stanowiącej podstawę wpisania ww. wzmianki. Zgodnie z regulacją art. 21 ust. 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego „*Podstawę do wpisania wzmianki (...) stanowią ostateczne decyzje (...)*”, zatem dane odnotowane w treści wzmianki dodatkowej powinny być tożsame z określonymi w decyzji.
5. Wpisanie w siedmiu aktach stanu cywilnego¹⁸ wzmianki dodatkowej – przed terminem, w którym decyzje stanowiące podstawę wpisu stały się ostateczne. Działanie takie jest niezgodne z cyt. powyżej art. 21 ust. 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.

¹³ Dotyczy aktu Nr 29 z dnia 18 lipca 2013 r.

¹⁴ Dotyczy aktów małżeństw z 2013 r. o numerach 13, 41, 53, 57, 61, 65.

¹⁵ Dotyczy aktu małżeństwa Nr 61 z dnia 30 września 2013 r., w którym rubryki *Świadkowie* zostały wykreślone.

¹⁶ Dotyczy aktu małżeństwa Nr 57 z dnia 21 września 2013 r.

¹⁷ Dotyczy aktu zgonu nr 152 z dnia 30 sierpnia 2013 r.

¹⁸ Dotyczy 4 aktów urodzenia z roku 2013 o Nr 1, 2, 3 i 7, jednego aktu małżeństwa z roku 2013 o Nr 29, dwóch aktów zgonu z roku 2013 o Nr 12 i 152.

6. Nieprzestrzeganie w toku prowadzonych postępowań poniższych przepisów ustawy o opłacie skarbowej¹⁹, poprzez:
- niepobranie opłaty skarbowej za wydanie zaświadczenia o braku wpisu w księdze stanu cywilnego oznaczonego USC.5364.2.2013 oraz nieterminowe pobranie opłaty za wydanie jednej decyzji na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska oznaczonej USC.5355.2.2012 – opłata została wniesiona po wydaniu decyzji. Działaniem takim naruszono regulacje określone w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 ustawy o opłacie skarbowej, zgodnie z którymi *„Obowiązek zapłaty opłaty skarbowej powstaje (...) – z chwilą dokonania zgłoszenia lub złożenia wniosku (...)” oraz „Opłatę skarbową wpłaca się z chwilą powstania obowiązku jej zapłaty”*. Pomimo niewniesienia opłaty, organ zezwalający nie zastosował trybu określonego w art. 261 § 1 i 2 kpa, zgodnie z którym *„Jeżeli strona nie wpłaciła należności tytułem opłat (...), które zgodnie z przepisami powinny być uiszczone z góry, organ administracji publicznej prowadzący postępowanie wyznaczy jej termin do wniesienia tych należności. Termin ten nie może być krótszy niż siedem dni, a dłuższy niż czternaście dni. (...) Jeżeli w wyznaczonym terminie należności nie zostaną uiszczone, podanie podlega zwrotowi lub czynność uzależniona od opłaty zostanie zaniechana”*;
  - pobranie opłaty za wydanie jednej decyzji w sprawie wpisania aktu sporządzonego za granicą do polskich ksiąg stanu cywilnego, oznaczonej USC.5353.3.2013 – w wysokości niezgodnej z określoną w załączniku do ww. ustawy, tj. 59 zł zamiast 50 zł.
7. Przechowywanie ksiąg stanu cywilnego, akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego i skorowidzów alfabetycznych [REDAKTED]. Powyższym naruszono § 22 ust. 1 w związku z § 25 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego, zgodnie z którym *„Księgi stanu cywilnego przechowuje się w archiwum urzędu stanu cywilnego stanowiącym pomieszczenie zapewniające należyte ich zabezpieczenie przed uszkodzeniem, zniszczeniem (...)”*.
8. Wydanie jednego zaświadczenia²⁰ dotyczącego osoby, która zgodnie z prawem polskim może zawrzeć małżeństwo za granicą – przed terminem złożenia przez tę osobę zapewnienia, że nie wie o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa²¹, przewidzianego w art. 54 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.

¹⁹ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2012 r., poz. 1282, z późn. zm.).

²⁰ Dotyczy zaświadczenia z dnia 26 marca 2013 r. oznaczonego USC.6360.2.2013.

²¹ Z wyjaśnień kierownika USC w Łosicach z dnia 25.02.2014 r. wynika, że „(...) w zapewnieniu datowanym w dniu 26 marca 2013 r. wkradła się tzw. literówka zauważona dopiero po wyjściu interesantki. W dniu 04 kwietnia 2013r. osoba została poproszona o podpisanie poprawnie wydrukowanego egzemplarza zapewnienia”.

9. Nieprzestrzeganie w toku prowadzonych postępowań poniższych przepisów kpa, poprzez:

- pominięcie jednej ze stron w postępowaniach zakończonych wydaniem 2 decyzji dotyczących uzupełnienia aktu stanu cywilnego²² oraz 3 decyzji dotyczących wpisania aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą do polskich ksiąg stanu cywilnego²³. W ww. przypadkach z wnioskiem o wszczęcie postępowania wystąpiła strona, do której skierowano decyzję, a organ nie zawiadomił pozostałych stron o wszczęciu postępowania, czym naruszył wymogi art. 61 § 4 kpa, zgodnie z którym *„O wszczęciu postępowania z urzędu lub na żądanie jednej ze stron należy zawiadomić wszystkie osoby będące stronami w sprawie”*. Powyższe działanie stoi również w sprzeczności z wyrażoną w art. 10 § 1 kpa zasadą czynnego udziału stron w postępowaniu. Do obowiązków organu administracji publicznej należy bowiem ustalenie, kto ma w danej sprawie interes prawny lub obowiązek w rozumieniu art. 28 kpa, który stanowi, że *„Stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek”* oraz zawiadomienie tak ustalonych stron o wszczęciu postępowania;
- wydanie odpisu aktu stanu cywilnego²⁴ na podstawie wniosku niezawierającego podpisu osoby go składającej. W opisywanym przypadku organ nie wezwał do usunięcia braku formalnego wniosku, naruszając tym samym wymogi art. 64 § 2 kpa, zgodnie z którym *„Jeżeli podanie nie czyni zadość innym wymaganiom ustalonym w przepisach prawa, należy wezwać wnoszącego do usunięcia braków w terminie siedmiu dni z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania”*;
- brak w aktach spraw dowodów doręczenia 2 zaświadczeń o braku wpisu w księgach stanu cywilnego²⁵ – zaniechaniem takim naruszono wymogi określone w art. 39 i art. 46 § 1 kpa;
- niewskazanie we wszystkich poddanych kontroli decyzjach wydanych na podstawie ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego – uzasadnienia prawnego. Zaniechaniem takim naruszono wymogi określone w art. 107 § 1 i 3 kpa, zgodnie z którym decyzja powinna zawierać uzasadnienie prawne, które powinno w szczególności zawierać *„(...) wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa”*.

²² Dotyczy decyzji oznaczonych USC.5352.10.2013 i USC.5352.15.2013.

²³ Dotyczy spraw oznaczonych USC.5353.2.2013, USC.5353.4.2013 z dnia 11 marca 2013 r. i USC.5353.6.2013.

²⁴ Dotyczy wniosku oznaczonego 35/43 o wydanie odpisu zupełnego aktu urodzenia, przesłanego faksem do USC w Łosicach.

²⁵ Dotyczy zaświadczeń oznaczonych USC.5364.16.2013 i USC.5364.2.2013.

Ponadto w rozstrzygnięciach 2 decyzji o sprostowaniu oczywistego błędu pisarskiego²⁶ organ wskazał, że decyzje wydane zostały z urzędu, podczas gdy z ich treści wynikało jednocześnie, że strony składały w ww. sprawach podania. W powyższych decyzjach posłużono się sformułowaniem „(...) *po rozpatrzeniu (...) wniosku dotyczącego sprostowania aktu (...) prostuję z urzędu oczywiste błędy pisarskie w akcie (...)*”. W aktach ww. spraw znajdowały się pisemne wnioski stron o sprostowanie aktu. Zgodnie art. 61 § 1 kpa „*Postępowanie administracyjne wszczyna się na żądanie strony lub z urzędu*”. Przywołany przepis wskazuje, że postępowanie administracyjne może być prowadzone w jednym z dwóch odrębnych trybów – kpa nie przewiduje możliwości ich łączenia²⁷. Zapis art. 61 § 1 kpa wskazuje również na brak dowolności organu administracji publicznej w zakresie wszczęcia postępowania. Każdy z trybów nakłada na strony postępowania, jak i organ administracji publicznej określone przepisami prawa i obowiązki. Jak wynika z przepisu art. 61 § 3 kpa, datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi. W opisanych powyżej postępowaniach administracyjnych żądanie w postaci wniosku o sprostowanie aktu stanu cywilnego zostało do organu przez strony złożone, a informacja dotycząca błędnych danych w aktach stanu cywilnego nie została przez organ powzięta samoistnie, lecz uzyskana od wnioskodawcy.

Ponadto powyższe decyzje zostały udzielone bez pobrania opłaty skarbowej za ich wydanie, czym naruszono regulacje określone w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 ustawy o opłacie skarbowej. Zgodnie z ustaleniami kontroli oraz pisemnym wyjaśnieniem pracownika prowadzącego sprawę, za wydanie powyższej decyzji z urzędu nie pobrano opłaty skarbowej, ponieważ „(...) błędy były zawinione przez urzędników, a podania interesantów były tak naprawdę wytknięciem tych błędów. Etyka nie pozwalała na wszczynanie długich procedur, gdy dokument poprawiony był pilnie potrzebny”. W związku z powyższym należy wskazać, że wina lub jej brak po stronie urzędnika sporządzającego akt stanu cywilnego nie jest przesłanką uzasadniającą odstąpienie od pobrania opłaty skarbowej.

---

²⁶ Dotyczy decyzji oznaczonych USC.5352.8.2013 i USC.5352.14.2013.

²⁷ Wyrok WSA IV SA/Wa 2406/06 „*Stosownie do art. 61 § 1 i § 4 k.p.a. postępowanie administracyjne wszczyna się na żądanie strony lub z urzędu i o wszczęciu postępowania należy zawiadomić wszystkie osoby będące stronami w sprawie. Niedopuszczalnym jest mieszanie wskazanych dwóch trybów postępowania. Jako uchybienie proceduralne należy ocenić sytuację, gdy ze sformułowania rozstrzygnięcia, uzasadnień obu decyzji, jak i pisma, którym wezwano skarżącą do uzupełnienia podania pod rygorem pozostawienia go bez rozpoznania, wynika, iż postępowanie wszczęto z inicjatywy strony a jednocześnie z powołanej w decyzji przez organ pierwszej instancji podstawy prawnej i wskazania przed rozstrzygnięciem „orzekam z urzędu”, należałoby wywieść, iż postępowania uznano za wszczęte z urzędu*”.

Ponadto w wyniku kontroli stwierdzono:

- a) wpisanie nazwiska i nazwiska rodzowego matki oraz imienia ojca do aktu urodzenia²⁸ sporządzonego w wyniku transkrypcji – w zmienionym brzmieniu niż zawierał transkrybowany akt, tj. z uwzględnieniem polskich liter. W orzecznictwie sądów administracyjnych²⁹ wskazuje się, że w ramach transkrypcji kierownik urzędu stanu cywilnego opisuje jedynie akt podlegający transkrypcji przytaczając jego treść bez żadnych zmian. Powstały w wyniku transkrypcji polski akt stanu cywilnego nie różni się treścią od aktu transkrybowanego. Kierownik USC w Łosicach wyjaśnił, że *„Różnica w pisowni spowodowana została niedostateczną atencją urzędnika. Nie jest absolutnie wynikiem stosowanej praktyki”*;
- b) wydanie odpisów aktów stanu cywilnego, na podstawie wniosków niezawierających:
- wskazania pokrewieństwa wnioskodawcy z osobą której akt dotyczył, ani wykazania przez tą osobę interesu prawnego do wydania odpisu – w 4 przypadkach³⁰,
  - określenia rodzaju odpisu aktu, o który wnioskodawca się ubiegał – w 20 przypadkach³¹;
- Zgodnie z art. 83 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego odpisy wydaje się na wniosek *„(...) sądu lub innego organu państwowego, osoby, której stan cywilny został w akcie stwierdzony, jej wstępnego, zstępnego, rodzeństwa, małżonka lub przedstawiciela ustawowego”*, a także innych osób *„(...) które wykażą w tym interes prawny, oraz na wniosek organizacji społecznej, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi takiej organizacji i gdy przemawia za tym interes społeczny”*. W opisanych przypadkach organ nie wezwał do usunięcia braku formalnego wniosku, naruszając tym samym wymogi art. 64 § 2 kpa, zgodnie z którym *„Jeżeli podanie nie czyni zadość innym wymaganiom ustalonym w przepisach prawa, należy wezwać wnoszącego do usunięcia braków w terminie siedmiu dni z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania”*;
- c) 6 przypadków sporządzenia w 2013 r. aktów zgonu o numerach 57 i 58, 137 i 138, 159 i 160, 161 i 162, 169 i 170 oraz 199 i 200, poprzez sklejenie dwóch formularzy aktów zgonu. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego wyjaśnił, że taką praktykę stosowano, gdy na skutek problemów technicznych podczas drukowania formularz aktu uległ zniszczeniu. Działanie takie jest niezgodne z zasadami prowadzenia ksiąg stanu cywilnego wynikającymi

²⁸ Dotyczy aktu urodzenia Nr 7 z dnia 7 listopada 2013 r.

²⁹ Por. postanowienie z dnia 8 sierpnia 2003 r. V CK 6/02 (OSNC z 2004 r., nr 7-8, poz. 131).

³⁰ Dotyczy wniosku o wydanie odpisu zupełnego oznaczonego USC.5362.15/21 oraz w 3 wniosków o wydanie odpisu skróconego, oznaczonych 50/59, USC.5362.900/1096 i 1400/1666.

³¹ Dotyczy wniosku o wydanie odpisu zupełnego oznaczonego USC.5362.55/64 oraz w 19 wniosków o wydanie odpisu skróconego, w tym z 2013 r. oznaczonych: 100/125, USC.5362.200/251, USC.5362.350/431, USC.5362.450/540, USC.5362.650/782, USC.5362.750/921, USC.5362.850/1038, USC.5362.900/1096, USC.5362.950/1162, USC.5362.1000/1218, USC.5362.1100/1329, USC.5362.1150/1385, USC.5362.1200/1442, USC.5362.1250/1494, 1350/1607, USC.5362.1500/1782 oraz z 2014 r. oznaczonych: USC.5362.1/1, USC.5362.50/67, USC.5362.100/127.

z § 2 ust. 5 oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego, które stanowią że *„Pomyłki powstałe przy sporządzaniu aktu stanu cywilnego wykreśla się linią ciągłą w sposób umożliwiający odczytanie wyrazu wykreślonego; prawidłowe brzmienie wyrazu wykreślonego wpisuje się w rubryce „uwagi” oraz „Nie zapisane kolejno w księgach stanu cywilnego strony z powodu wad technicznych przekreśla się, wpisując adnotację o przyczynie przekreślenia strony”*;

d) sporządzenie 4 aktów małżeństwa³² z pozostawieniem wolnego miejsca w rubrykach *Podpisy osób zawierających małżeństwo oraz świadków* – zaniechanie powyższe narusza wymóg określony w § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego, który stanowi *„Wolne miejsca w poszczególnych rubrykach aktu, jak również w rubryce „uwagi”, zakreśla się po sporządzeniu aktu stanu cywilnego w sposób uniemożliwiający dokonanie w tych miejscach jakichkolwiek wpisów”*;

e) brak pieczęci określającej datę wpływu wniosków o:

- wydanie zaświadczenia umożliwiającego zawarcie związku małżeńskiego za granicą – we wszystkich 8 przypadkach,
- wydanie jednego zaświadczenia o braku wpisu w księdze stanu cywilnego (sprawa oznaczona USC.5364.2.2013),
- sprostowanie oczywistego błędu pisarskiego w akcie stanu cywilnego – w 6 przypadkach³³,
- uzupełnienie aktu stanu cywilnego – we wszystkich 7 przypadkach,
- wpisanie aktów stanu cywilnego sporządzonych za granicą do polskich ksiąg stanu cywilnego – w 6 przypadkach³⁴,
- zmianę nazwiska – w 3 przypadkach³⁵.

Zaniechaniem takim naruszono regulacje zawarte w § 42 ust. 2 i § 7 ust. 6 rozporządzenia w sprawie instrukcji kancelaryjnej³⁶, zgodnie z którymi *„Po zarejestrowaniu przesyłki na nośniku papierowym punkt kancelaryjny umieszcza i wypełnia pieczęć wpływu na pierwszej stronie pisma (...)”* przy czym *„(...) odcisk pieczęci lub nadruk umieszczany na przesyłkach wpływających na nośniku papierowym, zawierający co najmniej(...) datę wpływu (...)”*.

³² Dotyczy aktów małżeństw z roku 2013 Nr 29, 41, 61, 65.

³³ Dotyczy wniosków oznaczonych: USC.5352.11.2013, USC.5352.14.2013, USC.5352.18.2013, USC.5352.20.2013, USC.5352.22.2013, USC.5352.2.2014.

³⁴ Dotyczy wniosków oznaczonych: USC.5353.1.2013, USC.5353.2.2013, USC.5353.4.2013, USC.5353.6.2013, USC.5353.8.2013, USC.5353.1.2014.

³⁵ Dotyczy wniosków oznaczonych: USC.5355.1.2013, USC.5355.2.2013 i USC.5355.4.2013.

³⁶ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. Nr 14, poz. 67).

W związku z powyższym realizację zadania w przedmiocie działalności Urzędu Stanu Cywilnego w zakresie:

- kompletności elementów aktu urodzenia i sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego do aktów urodzenia i aktów zgonu, akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego oraz skorowidzów alfabetycznych do aktów stanu cywilnego, terminowości wydawania i prawidłowości doręczania decyzji – ocenia się **pozytywnie**,
- kompletności elementów aktu zgonu, terminowości sporządzania aktów stanu cywilnego, kompletności elementów decyzji wydanych na podstawie ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego i o zmianie imienia i nazwiska, sporządzania aktów stanu cywilnego, obowiązku pobrania opłaty skarbowej za wydanie decyzji, odpisów oraz zaświadczeń, doręczania zaświadczeń – ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**,
- kompletności elementów aktów małżeństwa, przestrzegania zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, prowadzenia ksiąg stanu cywilnego do aktów małżeństwa, przechowywania i zabezpieczania ksiąg stanu cywilnego, akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego oraz skorowidzów alfabetycznych – ocenia się **negatywnie**.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Pana Burmistrza do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych w trakcie kontroli nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Sporządzania aktów małżeństwa zawartego w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wyłącznie na podstawie zaświadczeń duchownych, zgodnie z regulacją art. 61a ust. 1 i 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.
2. Sporządzania aktów małżeństwa po wydaniu decyzji administracyjnej stanowiącej podstawę wpisania do polskich ksiąg stanu cywilnego aktu sporządzonego za granicą, zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.
3. Wskazywania w aktach małżeństwa wszystkich wymaganych danych, w szczególności określonych w art. 62 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz art. 67 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.
4. Wpisywania wzmianki dodatkowej po terminie, w którym decyzja stanowiąca podstawę wpisu stała się ostateczna, zgodnie z wymogiem określonym w art. 21 ust. 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego, jak również odnotowywania we wzmiance dodatkowej danych zgodnych z wynikającymi z decyzji będących podstawą sporządzenia wzmianki.
5. Wydawania zaświadczeń o braku wpisu w księdze stanu cywilnego, decyzji na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska oraz decyzji o sprostowaniu oczywistego błędu

- pisarskiego po uiszczeniu przez stronę opłaty skarbowej, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 ustawy o opłacie skarbowej, a w przypadku jej niewniesienia z chwilą zgłoszenia lub złożenia wniosku o dokonanie czynności urzędowej – wzywania wnioskodawców do jej uiszczenia, z zachowaniem trybu i terminów określonych w art. 261 § 1 i § 2 kpa.
6. Pobierania opłaty skarbowej za wydanie decyzji w sprawie wpisania aktu sporządzonego za granicą do polskich ksiąg stanu cywilnego w wysokości zgodnej z określoną w załączniku do ustawy o opłacie skarbowej.
  7. Przechowywania ksiąg stanu cywilnego, akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego oraz skorowidzów alfabetycznych w archiwum USC w sposób [REDACTED]
[REDACTED] stosownie do wymogów określonych w § 22 ust. 1 w związku z § 25 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego.
  8. Wydawania zaświadczeń dotyczących osób, które zgodnie z prawem polskim mogą zawrzeć małżeństwo za granicą, po złożeniu przez nie zapewnienia, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa przewidzianego w art. 54 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.
  9. Przestrzegania poniższych regulacji określonych w kpa, poprzez:
    - zawiadamianie wszystkich osób będących stronami postępowań o wszczęciu postępowania w sprawie uzupełnienia oraz wpisania aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą do polskich ksiąg stanu cywilnego, zgodnie z zasadą określoną w art. 61 § 4 kpa oraz zasadą wynikającą z art. 10 § 1 kpa,
    - wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego po weryfikacji kompletności wniosku, ze szczególnym uwzględnieniem regulacji art. 83 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego, a w przypadku stwierdzenia braków formalnych – wzywania wnioskodawców do ich usunięcia w trybie art. 64 § 2 kpa,
    - doręczanie zaświadczeń o braku wpisu w księgach stanu cywilnego za pokwitowaniem, ze wskazaniem daty doręczenia, zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 i art. 46 § 1 kpa,
    - wskazywanie w decyzjach wydanych na podstawie ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego – uzasadnienia prawnego, zgodnie z wymogami określonymi w art. 107 § 1 i § 3 kpa,
    - prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie sprostowania oczywistego błędu pisarskiego w jednym z dwóch trybów określonych w art. 61 § 1 kpa, tj. na żądanie strony albo z urzędu.

Pragnę ponadto zwrócić uwagę Pana Burmistrza na konieczność:

- a) wpisywania do aktu urodzenia sporządzanego w wyniku transkrypcji – treści odpowiadającej tej, jaką zawierał transkrybowany akt;
- b) odstąpienia praktyki sklejanie formularzy aktów stanu cywilnego, które przy sporządzaniu uległy zniszczeniu, mając na uwadze zasady prowadzenia ksiąg stanu cywilnego wynikające z § 2 ust. 5 oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego;
- c) sporządzania aktów małżeństwa bez pozostawiania wolnych miejsc w poszczególnych rubrykach, zgodnie z wymogiem określonym w § 7 ust. 2 ww. rozporządzenia;
- d) umieszczania pieczęci określającej datę wpływu na wnioskach o wydanie zaświadczenia umożliwiającego zawarcie związku małżeńskiego za granicą oraz zaświadczenia o braku wpisu w księdze stanu cywilnego, jak również wnioskach o sprostowanie oczywistego błędu pisarskiego w akcie stanu cywilnego, o uzupełnienie aktu stanu cywilnego, wpisanie aktów stanu cywilnego sporządzonych za granicą do polskich ksiąg stanu cywilnego oraz o zmianę nazwiska, zgodnie z regulacjami zawartymi w § 42 ust. 2 i § 7 ust. 6 rozporządzenia w sprawie instrukcji kancelaryjnej.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej³⁷ od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz na podstawie art. 49 ww. ustawy zobowiązuję Pana Burmistrza do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

z up. Wojewody Mazowieckiego
Joanna Zych
Zastępca Dyrektora Wydziału Kontroli

---

³⁷ Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092).